

Carol Drinkwater

De vergeten zomer

A.W. Bruna Uitgevers

Bijna zou ik wensen dat we vlinders waren en slechts drie
zomerdagen leefden – drie van zulke dagen met jou zou ik
kunnen vullen met meer verrukking dan vijftig gewone jaren
ooit konden bevatten.

– John Keats, *Bright Star: Love Letters and Poems of John Keats
to Fanny Brawne*

*Oh, je voudrais tant que tu te souviennes
Des jours heureux où nous étions amis.
En ce temps-là la vie était plus belle,
Et le soleil plus brûlant qu'aujourd'hui.*

– *Les feuilles mortes*, Jacques Prévert

DEEL EEN

Verlies

1

September, Zuid-Frankrijk

Een boeket van sappige geuren zweefde de trap op, prikkelde Janes eetlust en spoorde haar aan uit bed te stappen. Zelfs op dit onchristelijke uur knorde haar maag. Zij en haar man, Luc Cambon, waren allebei sinds het krieken van de dag wakker. Het verschil was dat hij al druk bezig was, terwijl zij nog lui onder de dekens lag. Met haar ogen dicht snoof ze de verrukkelijke ontbijtgeuren op. Matty – een engel op katoenen sokken – was een feestmaal aan het bereiden, een gezond Provençaals alternatief voor een opgebakken maaltijd. Eieren, tomaten, dungseden paarszwarte aubergines uit de tuin, olijfolie van hun eigen landgoed, dikke plakken gekookte ham van de varkens van de dominee – die werden vetgemest met wilde kastanjes – zelfgebakken brood en vers fruit... Mmm. Een zalig maaltje.

‘Sta op, luilak,’ mompelde Jane bij zichzelf.

Ze hoorde Luc zachtjes zingen onder de douche. Hij had al een tijdje op zijn computer zitten werken. Met haar knieën opgetrokken naar haar borst had ze liggen luisteren hoe hij e-mails verstuurde, teksten schreef en interviews voorbereidde: werk, werk, ad infinitum. Ze had altijd bewondering gehad voor zijn passie en energie, maar eerlijk gezegd voelde ze zich ook weleens tekortschieten door zijn niet-aflatende werklust. Haar werk als vertaler schonk haar voldoening en was uitdagend, maar ze haalde nooit het niveau van obsessie dat hij in zijn films stak. Luc was altijd veel doelbewuster dan zij.

Ze geeuwde luid, waarbij ze net zo klonk als hun hond, gooi-
de de dekens van zich af, ging op de rand van het matras zitten
en wreef over haar slapen. Een lichte hoofdpijn en haar rug en
haar borstspieren deden verschrikkelijk zeer. Het gevolg van
het optillen en dragen van al die manden de dag ervoor, en
waarschijnlijk had ze de vorige avond tijdens het druivenpluk-
kersdiner een glaasje te veel gedronken.

Ze stond behoedzaam op – de pijntjes zouden snel verdwij-
nen zodra ze weer in het veld was en haar spieren waren op-
gewarmd – en liep blootsvoets door de kamer om de luiken
open te doen. Deze ochtenden zo halverwege september waren
heerlijk: warme en gouden nazomerdagen. Er was maar weinig
wat kon tippen aan het genot van het buiten zijn, weg van haar
laptop en de stapels Franse tekst die op een vertaling wachtten.
Geweldige lichaamsbeweging en gewoonlijk plezierig. Alleen
was de temperatuur de vorige dag opgelopen tot begin dertig,
hoger dan voorspeld, hoger dan gemiddeld. Jane hoopte, sa-
men met het team van ingehuurde hulpjes, dat vandaag gena-
diger zou zijn.

Luc en Claude Lefèvre, de tuinman annex huismeester van
het landgoed, hadden de vorige avond in de schuur een dis-
cussie gevoerd over klimaatverandering en de effecten daar-
van op de oogst. Ook Jean Dupont en Michel Lonsaud, twee
dorpsbewoners die regelmatig door de Cambons werden in-
gehuurd, hadden een duit in het zakje gedaan. Ze waren het er
uiteindelijk alle vier over eens dat wijnbouw heel wat minder
voorspelbaar en daardoor financieel minder zeker was dan het
was geweest in de tijd dat die boerenmannen als jongetjes hier
in Zuid-Frankrijk opgroeiden.

Jane gooide de openslaande deuren open. Hun slaapkamer
bevond zich op de eerste verdieping van de grote, oude Pro-
vençaalse boerderij. Een ruime hoekkamer met twee paar gla-
zen deuren, waarvan er eentje uitkeek op het binnenland, in
het noorden in de richting van de bergen, en de andere op het
oosten, over uitgestrekte wijngaarden met blauwe druiven die

langs latwerk werden geleid. Het was een rustgevend, maar toch stimulerend landschap en Jane vond het heerlijk om hier te lanterfantten voordat de eisen van de dag haar overspoelden, om het ogenblik van stilte waarmee de zonsopgang gepaard ging in zich op te nemen. Het was alsof elk levend wezen zijn adem inhield, wachtend tot de zon van achter de bergtoppen zou verschijnen. Ze werd er elke keer weer opgewekt van, barstend van dankbaarheid vanwege de cadeautjes die het leven haar had geschonken.

Ze liep het ijzeren balkon op en voelde de vochtige dauw onder haar voeten, strekte haar armen en bovenlijf terwijl het zonlicht de kamer binnenstroomde met een schitterende golf van honderden uitbundige geuren. Dennenhars, wilde lavendel, verse tijm, rozemarijn, jeneverbes...

De negenenvertig hectare landbouwgrond van Les Cigales werden gedomineerd door het achttiende-eeuwse herenhuis met acht slaapkamers. Het had drie verdiepingen, was gebouwd met steenblokken uit de omgeving en versierd met houten lattenluiken en geschilderd ter bescherming tegen de zuidelijke hitte. Het was het hoofdgebouw in een landschap van laaggelegen wijngaarden, buitengebouwen, huisjes en boomgaarden. Verder landinwaarts klampten de knoestige olijfbomen zich vast aan het glooiende terrein, als voorovergebogen wandelaars die de bergen beklommen.

Jane ademde de frisse lucht in en luisterde naar de kakofonie van kreten die bij het ochtendgloren hoorden: het vogelkoor, een stel kraaiende hanen, een ezel die in de verte balkte. Algauw zou het gelui van de angelusklok in de kerktoren van het nabijgelegen dorp Malaz de gelovigen naar de eerste vroomheid van de dag manen. Ze huiverde. Ze had dringend koffie nodig. Een sterke slok van Matty's heerlijke arabicabrouwsel. 'Ik heb gisteravond beslist te veel gedronken.'

'Chérie, wat mompel je toch? De badkamer is vrij. Ik ga even ontbijten. Zie je beneden. Blijf niet te lang hier.'

'Okidoki.' Hoezeer Jane er ook van genoot om vroeg te be-

ginnen, vanochtend was ze maar al te graag nog een uurtje in bed blijven liggen, maar ze zou het team niet laten vallen, ze mocht Luc niet teleurstellen. Ze vond het eigenlijk wel leuk om met alle anderen mee te doen en getuige te zijn van Lucs voldoening bij het toezicht houden op alweer een eersteklas oogst, en het droeg er absoluut aan bij om zijn moeder koest te houden. God, Lucs moeder. Jane was dol op vrijwel alles aan Les Cigales, behalve Clarisse Cambon.

De zon kwam snel op, bereikte de flanken van de zachtpaarse bergen, de heldergroene akkers van de glooiende wijngaarden en overspoelde de olijfgaarden met een zacht, vlassig licht. In de verte weerklonken roepende stemmen. *Les journaliers*, de rechterhanden van Clarisse. Ze dromden vast al samen rondom de tractor, popelend om te beginnen. Luc zou niet ver achter hen staan te zwaaien en te lachen om de aftrap van de pluk van de dag te begeleiden. Te oordelen naar de dag daarvoor, de eerste plukdag van deze oogst, leken de werkers een joviaal stel en waren de druiven van topkwaliteit.

Wat zijn beroepsmatige verplichtingen ook waren, Luc hechtte er altijd belang aan om terug te keren naar Les Cigales om toezicht te houden op de oogst, de *vendange*. Het was een traditie, een familieritueel dat wijlen zijn opa hem had geleerd. En Jane vergezelde hem altijd. Het waren een paar levendige, sociale weken, hoewel het familiebedrijf tegenwoordig eerlijk gezegd niet veel meer was dan een moeder-zoonaangelegenheid. Het was een worsteling geweest sinds de dood van Lucs tante Isabelle, die de drijvende kracht was geweest, de kwaliteitscontrole achter de hele onderneming. Clarisse had geen gevoel voor cijfers en ze was al net zo nalatig ten aanzien van haar personeel, waardoor Luc de puinhoop kon opruimen.

Nu deed hij de deur open en rende de kamer weer in. 'Telefoon vergeten.' Zijn haar was nog vochtig van de douche. Jane zag dat hij niet de moeite had genomen zich te scheren. Hij was zo knap en charismatisch, en in alle opzichten jonger dan zijn

vijfenvijftig jaren, en nog steeds goedverzorgd in zijn spijkerbroek, zwarte T-shirt en stoere laarzen. Hij had een half opgegeten croissant in zijn hand.

‘Ben je nog niet aangekleed? Matty serveert het ontbijt in de schuur aan de overkant van het erf. Dan is daar ook.’

‘Dan?’

‘Hij is rond middernacht aangekomen, kort nadat jij naar bed ging. Claude rijdt straks met de eerste groep in de trailer naar de wijngaarden.’

Jane pakte de iPhone van Lucs nachtkastje en gaf hem die. ‘Ik ben er over vijf minuten.’ Hij knikte, pakte de telefoon, tikte op het scherm alsof hij een bericht verwachtte, vloekte zachtjes en gaf zijn vrouw een kusje op haar wang.

Jane vond dat hij gespannen leek. ‘Gaat het wel?’ riep ze toen hij terugliep naar de geopende deur.

‘Natuurlijk. Schiet een beetje op, chérie, anders moeten we de tractor een tweede keer terugsturen voor jou en ik wil dat Claude dat Nederlandse stel in de gaten houdt. Ze hebben nog nooit geplukt en gisteren waren een paar van hun ladingen gekneusd. Het verbaast me dat Clarisse ze op de loonlijst heeft gezet. “Verspilling van kostbaar geld”, in haar eigen woorden. Claude is gisteren de helft van de tijd bezig geweest hun uit te leggen hoe ze de trossen moesten uitkiezen en afknippen, dus hij moet ze in de gaten houden terwjl...’

‘Hé, ik weet hoe belangrijk de vendange is, maar het zijn maar druiven, hoor, Luc.’

Luc schudde glimlachend zijn hoofd. ‘Ik moet me niet zo laten opjutten, hè? Dat zou mijn plezier vergallen. Schiet op en kom mee. Het wekt een slechte indruk als we te laat komen.’

En met die woorden was hij weg.

Ze luisterde naar zijn voetstappen op de houten trap naar beneden. Haar man werd ergens door in beslag genomen. Hij was non-stop met Clarisse aan het bekvechten geweest, was prikkelbaar over zijn film en was kortaf, wat niet bij hem paste. Normaal gesproken beleefde hij zoveel plezier aan de vendange, ook

als niet alles perfect was. Hij handelde tegenvallers of problemen vriendelijk en gemakkelijk af, zonder gedoe. Jane waste zich haastig, trok een cargobroek, Converse-sneakers, een T-shirt en een wollen capuchontrui aan en deed een sjaal om. Ze zou de buitenste lagen uittrekken als de hitte van de zon voelbaar zou worden en haar lichaam zou gloeien door de activiteiten.

Maar wat zat Luc toch dwars?

Beneden haastte ze zich door de eetkamer. Omdat het te klam was om in deze tijd van het jaar binnen te eten, zelfs als de ventilator op volle kracht zoemde, was het rustig en leeg in de kamer. Stil, op de tikkende klok op de schoorsteenmantel na. Die stond op tien over zes. Toen ze in de richting van de achterkant van het huis liep, viel het haar op dat de deur van de grote provisiekamer openstond. Daar ving ze een glimp op van Matty, die producten van de ene plank naar de andere verplaatste en ze als soldaten in rijen zette. In de loop der jaren was Matty stevig geworden – als gevolg van haar eigen, zalige recepten – maar toch bewoog ze zich nog efficiënt op haar espadrilles.

Eieren, kopjes meel voor gebak, verse bladsla met een laagje dauw erop, glazen potten boordevol ingemaakt fruit. Een grote, zonnebloemgele kom tjokvol donkere, kleverige vijgen waar sap uit stroomde. Hier werd subtiele alchemie bedreven, allemaal in handen van Mathilde Lefèvre.

Jane liep linea recta de voorraadkamer in en de twee vrouwen begroetten elkaar met een kus op beide wangen. Toen Jane klein was en Les Cigales bezocht met haar vader, die een wijn-outlet in Groot-Brittannië had opgezet, had Matty soms op haar gepast en er was een blijvende band tussen hen ontstaan.

‘Goedemorgen, Matty. Zo te zien ben je van plan om voor de lunch een van je heerlijke taarten te maken.’

‘En een stuk of twee quiches, madame Jane,’ antwoordde de huishoudster.

‘Daarmee hou je het team wel tevreden. Tot straks.’

Buiten sloeg Jane links af naar het stenen plaveisel en ging

op een holletje naar de koffie en het eten. Ze werd ingehaald door Walnut, hun springerspaniël, die voor haar uit naar de schuur op de binnenplaats huppelde, kwispelstaartend bij het zien van zijn bazinnetje. Clarisse Cambon, die zelfs op dit uur een breedgerande zonnehoed en een oversized donkere bril droeg, stond bij de openstaande deur te roken.

Verdorie!

Schoonmoeder en schoondochter gaven elkaar geen ochtendkus.

‘Je bent de laatste,’ luidde Clarisses begroeting toen ze haar sigarettenpeuk op het grind gooide en met de teen van haar Chanel-sandaaltje uitdrukte.

‘Bonjour, Clarisse. Ik neem aan dat je goed geslapen hebt?’

‘Wanneer slaap ik ooit goed met al die verantwoordelijkheden op mijn schouders?’

‘Ik haal nog even koffie.’

‘Je bent te laat. Claude is al weg met de tweede lading voor de wijngaarden. Iedereen was klaar, behalve jij. Ik ben hier nog omdat ik wacht tot ik je een lift met mijn auto kan geven voor ik naar de wijnmakerij ga. Luc heeft Claude daar ter plaatse nodig. Hij kan niet heen en weer rijden alleen voor jou.’

‘Ik neem wel een van de fietsen.’ Jane wrong zich langs Clarisse heen, die de deuropening blokkeerde; Jane wist niet of het wel of geen opzet was. ‘Na de koffie,’ voegde ze er vriendelijk aan toe. Ze had ernaar uitgekeken een substantieel ontbijt weg te werken zodat ze er die dag tegenaan kon, maar in gezelschap van Clarisse was haar eetlust onverwachts minder geworden.

Clarisse volgde Jane tot in de schuur. Een lange, houten tafel bezaaid met de klikjes van de ingehuurd hulpkrachten domineerde de ruimte. Schalen met fruit, gebruikte koffiemokken, met jam besmeurde borden. De oudere vrouw, de bijenkoningin van het huishouden, zette haar wandelstok rechtop tegen de enorme grenen buffetkast en wreef staande in haar handen, alsof ze die met crème insmeerde. Jane pakte een appel en stopte hem in haar zak. Ze goot haar zwarte koffie in een

paar teugen achterover en negeerde haar schoonmoeder, die zich ergens druk om leek te maken. Was het omdat Jane niet op tijd was, of zocht Clarisse ruzie vanwege iets ernstigers? Er hing spanning in de lucht, dat leed geen twijfel.

‘Wat doet Dan hier? Hij kwam gisteren laat opdagen met zijn hele camera-uitrusting.’

Jane gaf geen antwoord. Ze wist het antwoord niet.

‘Heeft Luc het met je gehad over die ellendige film die hij maakt?’

Jane schudde verward haar hoofd. ‘Dat doet hij bijna nooit tot hij klaar is met filmen, dat weet je.’

‘Ik begrijp niet waarom hij het verleden zo moet oprakelen. Door te wroeten en iedereen te ondervragen van wie hij maar een mening kan krijgen. Waarom laat hij de doden verdomme niet met rust? Waar gaat het in vredesnaam om?’

Jane pakte een vijg.

‘Je zag hoe hij gisteren tegen me tekeerging en me verweet dat ik dat Nederlandse stel had aangenomen. Hoe moest ik weten dat ze hun taak niet aankonden?’

Jane verbaasde zich erover dat Clarisse zo van de hak op de tak sprong, om nog maar te zwijgen over haar prikkelbare stemming. ‘Het is pas dag twee, Clarisse. Ze krijgen het nog wel in de vingers. Het is druivenplukken, geen hersenchirurgie. De druiven in één mand waren een beetje gekneusd, meer niet.’

‘Het waren er meer dan één, en wat weet jij ervan, verdomme? Luc is kwaad op me omdat ik ze heb ingehuurd. Of vanwege iets anders. Ik kan verdorie niet verantwoordelijk worden gehouden voor elke misstap. Ik ben de jongste niet meer. Ik heb moeten knokken om dit bedrijf draaiende te houden, tegen alle verwachtingen in... Toen Isa en ik hier voor het eerst kwamen, was Luc nog maar een kind. Hij kan zich niet herinneren hoe we werden veracht, en weet je waarom?’

Dat wist Jane wel. Ze had deze tirade al meermalen aangehoord.

‘Omdat we kolonisten uit Algerije waren. We zijn een Frans

gezin, Franse staatslieden, we hebben een Frans paspoort, maar ze noemen ons pieds noirs. Niemand die de moeite heeft genomen om te vragen of er een andere kant aan het verhaal zat.'

'Tot later, Clarisse. Fijne dag.'

En daarmee vertrok Jane, die over de binnenplaats naar de schuurtjes rende waar de fietsen stonden. Walnut hijgde, warm van het rennen, en had zin in de activiteit. 'Hè, nou dit weer!' De deur zat op slot.

Jane draaide zich vliegensvlug om, liep terug naar de achterkant van het huis, naar de keuken, langs het fornuis, en smeekte om Matty's sleutels, waarop de huishoudster die uit de zak van haar schort haalde. 'Ik breng ze binnen twee tellen terug.'

'*Merci beaucoup*, Jane. Ik heb monsieur Luc beloofd dat ik later vanochtend beneden zijn werkkamer zal afstoffen. Ik denk dat monsieur Daniel en hij daar straks gaan werken.'

Jane bleef prompt staan. 'Vast niet.'

Luc had zijn vakmatige verplichtingen altijd opzijgezet tijdens de oogst. Die periode was heilig; een cruciaal seizoen voor het landgoed. Hun inkomen van het jaar daarop hing ervan af. Het toezicht houden op het plukken en pletten vereiste ervaring en vakkundigheid. Naarmate de druiven aan de wijnranken rijpten, nam het suiker- en zuurgehalte toe, ontstonden er ziektes en veranderden de tannineniveaus. Luc had er altijd op gestaan dat hij er zelf was om toezicht op het werk te houden. De komst van Dan, waar Matty het over had gehad, zou betekenen dat Luc zijn prioriteiten had verlegd.

Ze pakte een fiets en ging op weg, waarbij ze eerst over een paar akkers reed voordat ze op de stevige, stoffige paden rondom de wijnranken hobbelde. De rit landinwaarts naar de bergen zou ongeveer twintig minuten duren. Tijd in haar eentje. Tijd met de natuur, uitkijkend over de Middellandse Zee, op de grens van de departementen Alpes-Maritimes en Var. Jane trapte snel, zingend, in de hoop dat Luc niet boos zou zijn omdat ze zo laat was. Walnut draafde naast haar mee en nam het

met flapperende zwarte oren op tegen de fiets, waarna hij vaart minderde om op adem te komen en zijn roze tong liet hangen, blij met zichzelf en het energieke begin van zijn dag. In de verte sloegen de klokken van de dorpskerken om de resterende gelovigen naar de eerste mis van de dag te manen. Hier op het landgoed waren druiven de religie en Jane zei giechelend bij zichzelf dat zij de goddeloze was.